

februar 27, 2024

Ref.: <https://www.ai-portalen.dk/digitale-rettigheder-ytringsfrihed-og-censur-paa-internettet/>

[Samfund](#) · [TEMA](#) · Tema: [Digitale rettigheder](#)

Digitale rettigheder: Ytringsfrihed og censur på internettet

Læsetid 15 minutter

Array

I denne serie dykker vi ned i de digitale rettigheder i en tid præget af en hæsblæsende digital udvikling. Serien er skrevet med hjælp fra ChatGPT. Dette er tredje del i serien. Du kan læse [anden del](#) her.

TL;DR: Fire hovedpointer

- Internettets evolution har skabt nye udfordringer for ytringsfriheden, idet både regeringer og private virksomheder forsøger at navigere i kompleksiteten af at beskytte denne rettighed samtidig med at begrænse skadeligt og ulovligt indhold.

- Historiske og moderne tilfælde af internetcensur viser en konstant spænding mellem ønsket om åben dialog og behovet for beskyttelse mod skadeligt indhold.
- Teknologiens dobbelte rolle både som facilitator for ytringsfrihed og som værktøj for censur og overvågning, understreger behovet for ansvarlig brug og regulering.
- Fremtiden for ytringsfrihed og censur på internettet indebærer navigering i det komplekse samspil mellem teknologisk innovation, juridiske rammer, og etiske overvejelser for at sikre en balance mellem frihed og sikkerhed online.

Ytringsfrihed på internettet er en hjørnesten i moderne demokratier, der giver individer mulighed for at udtrykke sig frit og uden frygt for represalier. Med internettets fremkomst har ytringsfrihedens grænser og definitioner dog været under konstant udvikling og debat. Denne artikel vil udforske spændingerne mellem ytringsfrihed og censur på internettet, undersøge hvordan digitale platforme modererer indhold, og diskutere implikationerne af lovgivning og teknologi på online diskurser. Vi vil se på, hvordan forskellige aktører, fra regeringer til private virksomheder, navigerer i kompleksiteten af at beskytte ytringsfriheden samtidig med, at de forsøger at begrænse skadeligt og ulovligt indhold.

Åben dialog overfor beskyttelse

Historien om ytringsfrihed og censur på internettet er præget af en konstant spænding mellem ønsket om åben dialog og behovet for at beskytte samfundet mod skadeligt indhold. Fra de tidlige dage af internettet, hvor det blev set som et grænseløst rum for fri udveksling af ideer, til nutidens komplekse digitale økosystemer med sociale medier og online platforme, har spørgsmålet om, hvad der bør tillades, og hvad der bør reguleres eller censureres, været centralt. Denne dynamik har udviklet sig sammen med teknologien, lovgivningen og samfundsmæssige normer, hvilket har ført til skiftende definitioner af ytringsfrihedens grænser på nettet.

Det historiske perspektiv på [ytringsfrihed](#) og censur på internettet spænder over flere årtier, hvor teknologien har udviklet sig fra de tidligste stadier af internettet til den nuværende æra af global digital kommunikation. Fra de første principper om ytringsfrihed, som er anerkendt i den Universelle Menneskerettighedserklæring og international menneskerettighedslovgivning af FN, til de moderne udfordringer, der

præsenteres af internetcensur, har kampen for at opretholde friheden til at udtrykke sig online været konstant og kompleks.

Internetcensur refererer til den juridiske kontrol eller undertrykkelse af, hvad der kan tilgås, offentliggøres eller ses på internettet. Dette omfatter ofte specifikke internetdomæner men kan også udvide til alle internetressourcer uden for censureringsstatens jurisdiktion. Censur kan også omfatte restriktioner på, hvilke oplysninger der kan gøres tilgængelige på internettet af organisationer, såsom skoler og biblioteker, eller individuel og organisatorisk selvrensensur af moralske, religiøse eller [forretningsmæssige årsager](#).

Udviklingen af [ytringsfrihed på internettet](#) har i USA også været præget af vigtige juridiske afgørelser, såsom Beussink mod Woodland R-IV School District, hvor retten fastslog, at skoleembedsmænd krænkede en gymnasieelevs rettigheder i henhold til det første ændringsforslag, da de suspenderede ham for indhold på hans hjemmeside. Andre bemærkelsesværdige begivenheder inkluderer oprettelsen af Wikipedia i 2001, vedtagelsen af USA PATRIOT Act, som gav regeringen nye beføjelser til elektronisk overvågning med mindre retsligt tilsyn, og implementeringen af Children's Internet Protection Act (CIPA), som kræver, at biblioteker og skoler installerer indholdsfiltere på deres computere.

Censur på internettet

Censur på internettet har udviklet sig til at være en kompleks og alsidig udfordring, der spænder over nationale grænser og kulturelle kontekster. En undersøgelse foretaget af University of Michigan beskriver tekniske metoder som fipfler med DNS, IP-adresseblokering, URL-filtrering, pakkefiltrering, trafikbegrænsninger og port blokering. Regeringer og myndigheder anvender en bred vifte af strategier for at kontrollere og begrænse adgangen til indhold online. Disse metoder varierer i deres effektivitet, omkostninger og bivirkninger, men fælles for dem er målet om at censurere visse typer af indhold baseret på [politiske, etiske eller sikkerhedsmæssige hensyn](#).

Studier, såsom den fra University of Michigan, har vist, at internetcensur ikke kun er et fænomen i autoritære regimer, men også breder sig til demokratier, hvor man traditionelt ville forvente højere grader af ytringsfrihed. Forskningen påpeger, at selv i lande som Norge, Japan og Italien, er der observeret en stigning i censurhændelser, hvilket rejser bekymringer om en global trend mod mere [restriktive internetpolitikker](#).

Dette understreger, at ingen nationer er immune over for fænomenet internetcensur, og at det er et problem, der kræver kontinuerlig opmærksomhed og overvågning.

Eksempler på internetcensur inkluderer alt fra nedlukninger af internettet i lande som Myanmar og Sudan til midlertidige blokeringer af apps og websteder som Telegram og WhatsApp i forskellige regioner. Desuden viser data, at regeringer ofte presser online platforme til at fjerne bestemt indhold eller konti, hvilket yderligere komplicerer debatten om ytringsfrihed versus sikkerhed og moral på internettet.

For at omgå internetcensur anvender mange brugere VPN'er (Virtual Private Networks), som krypterer internettrafik og omdirigerer den gennem servere rundt om i verden. Dette forhindrer internetudbydere og regeringer i at se eller blokere adgangen til websteder, brugerne forsøger at få adgang til, og beskytter samtidig brugernes IP-adresser fra at blive identificeret af webstederne selv. Lovligheden af VPN'er varierer fra land til land, men de udgør en vigtig ressource for brugere, der søger at udøve deres ret til ytringsfrihed i områder med tung censur.

Ikke kun et problem i autoritære stater

Der er en lang række eksempler på internetcensur eller forsøg på censur og det begrænser sig ikke kun til lande som Kina eller Myanmar.

Et markant eksempel kommer fra den tidligere nævnte undersøgelse udført af University of Michigan, der brugte Censored Planet til at indsamle data, som viser, at internetcensur ikke kun er et problem i autoritære regimer, men også i demokratier. I lande som Norge, Japan og Italien, som traditionelt anses for at være nogle af de frieste, er der observeret stigninger i censuraktiviteter. Dette fremhæver en bekymrende global tendens mod mere restriktiv internetpolitik.

Et andet eksempel fra University of Cambridge fokuserer på, hvordan mere end 60 lande deltager i statsstøttet internetcensur. Deres forskning sigter mod at afdække omfanget af denne censur og dens effekter på både brugere og udgivere af information. Censur på internettet kan nå en hidtil uset skala, som kan være svær at opdage for brugerne, hvilket gør det afgørende at forstå og udfordre denne praksis.

Juridisk balance

Den juridiske ramme, der regulerer ytringsfrihed og censur på internettet, er både bred og kompleks, idet den spænder over internationale menneskerettighedsstandarder og nationale love.

Den juridiske ramme for ytringsfrihed og censur på internettet [i Danmark og resten af Europa](#) er et komplekst område, der spænder over national lovgivning, EU-direktiver og internationale konventioner. I Danmark blev der i 2017 vedtaget en ændring af retsplejeloven, der gjorde det muligt for politiet at beordre teleselskaberne til at blokere hjemmesider, som led i regeringens handlingsplan mod online ekstremisme og radikaliserings. Myndighederne har som en konsekvens af ændringen mulighed for at blokere websteder, hvis der er grund til at antage, at der foregår aktiviteter, som overtræder den danske straffelov. Denne brede formulering og den lave tærskel for blokering rejser bekymringer om potentiel overcensur og indvirkning på ytringsfriheden.

På europæisk niveau skaber EU's juridiske ramme for ytringsfrihed og bekæmpelse af hadetale et yderligere lag af kompleksitet. Hate speech-lovgivningen i medlemsstaterne overlapper ofte med bestemmelserne om blasfemi og religiøs krænkelse, hvilket rejser spørgsmål om nødvendigheden af separat at regulere disse områder. Desuden viser en undersøgelse baseret på nationale studier fra otte EU-lande, herunder Danmark, at der er behov for at styrke eller korrekt implementere eksisterende national lovgivning om hadetale for bedre at beskytte offentlig orden og mindretalsreligioner.

Internetcensur og overvågning i Europa varierer betydeligt fra land til land, med nogle lande, der praktiserer omfattende censur og overvågning, og andre med lidt eller ingen censur. Landes klassifikation afhænger af deres rangering i rapporter fra organisationer som [Freedom House](#) og [Reporters Without Borders](#), samt undersøgelser foretaget af OpenNet Initiative. Disse klassifikationer giver indsigt i, hvordan forskellige europæiske lande nærmer sig spørgsmålet om internetfrihed og ytringsfrihed, hvilket afspejler en bred vifte af politikker og praksisser.

I hjertet af debatten i USA om ytringsfrihed på internettet ligger [the first amendment](#) (den første tilføjelse) af den amerikanske forfatning, som forbinder ytringsfrihed med retten til at modtage information. Denne rettighed er blevet fortolket bredt af amerikanske domstole for at beskytte individer og samfundet mod forsøg fra regeringens side på at undertrykke ideer og information. Domstolene har klart fastslået, at der er rettighed i henhold til first amendment at modtage information som en parallel til ytringsfrihed.

På internationalt plan er retten til ytringsfrihed indskrevet i [Artikel 19](#) i den Universelle Menneskerettighedserklæring (UDHR), som understreger retten til at

have og udtrykke meninger uden indgriben og til at søge, modtage og sprede informationer og ideer gennem ethvert medie uden hensyn til grænser.

Freedom House anbefaler stærkt, at regeringer bevarer adgang til internettjenester og digitale platforme, særligt under valg, protester og konfliktperioder, idet vilkårlige forbud mod sociale medier og beskedplatforme uretmæssigt begrænser brugernes udtryk. Desuden bør enhver begrænsning af onlineindhold holde sig til de internationale menneskerettighedsstandarder for lovlighed, nødvendighed og proportionalitet. Det anbefales også at integrere menneskerettighedsprincipper, transparens og demokratisk tilsyn i love, der regulerer onlineindhold, for at beskytte ytringsfriheden og sikre et mangfoldig og modstandsdygtigt forum for information.

Teknologiens rolle

Teknologiens rolle i at beskytte ytringsfriheden og bekæmpe censur på internettet er både kraftfuld og dobbeltsidig. På den ene side understøtter teknologi bedre sporing af misbrug globalt og letter kommunikationen med politiske dissidenter, hvilket giver teknologivirkomhederne en afgørende rolle i beskyttelsen af menneskerettighederne. For eksempel har samarbejder, som det mellem [Microsoft og FN's Højkommissariat](#) for Menneskerettigheder, forbedret kommissionens evne til at kommunikere med dissidenter og analysere data vedrørende etnisk udrensning i Myanmar.

På den anden side har teknologien også muliggjort en stigning i digital autoritarisme, hvor lande som Kina og Rusland har indført omfattende censur- og overvågningssystemer. Disse systemer begrænser ikke kun borgernes adgang til information og muligheden for at udtrykke sig frit, men tjener også som modeller for andre autoritære regimer, der ønsker at [kontrollere internettet](#) inden for deres egne grænser.

Det er vigtigt at bemærke, hvordan internettet påvirker ytringsfriheden ved at tilbyde en global platform, der både kan fremme demokratiske værdier og være et redskab for undertrykkelse. Internettet har muliggjort, at både almindelige borgere og medieorganisationer kan dokumentere og udsende misbrug af magt. Organisationer som Witness hjælper borgere med effektivt at bruge teknologien til at dokumentere [menneskerettighedskrænkelser](#), hvilket fremhæver den positive rolle, som internettet kan spille i at fremme globalt medborgerskab.

Samtidig har internettet også givet plads til ekstremistiske synspunkter og muliggjort anonymitet, som kan føre til online chikane og trusler om vold. Debatten om, hvorvidt og hvordan man begrænser visse former for tale på internettet uden at krænke ytringsfriheden, forbliver en central udfordring i diskussionen om teknologiens rolle i fremme og begrænsning af friheden på internettet.

Dårligt klima – Trolling og misinformation

Fremtiden for ytringsfrihed og censur på internettet står over for flere udfordringer og muligheder. En undersøgelse fra Pew Research Center viser en blanding af forventninger om, at [online sociale klima](#) enten vil forblive uændret eller blive mere præget af negative aktiviteter såsom trolling og misinformation. Ekspertter peger på behovet for løsninger, der fremmer civilt online diskurs og bekæmper toksisk adfærd, samtidig med at de anerkender, at teknologiske og menneskelige løsninger er nødvendige for at opretholde en sund offentlig samtale på internettet.

Ifølge MIT Technology Review understreger udviklingen inden for generativ AI og den faldende internetfrihed globalt, at behovet for gennemsigtighed omkring AI-modeller og deres træningsdata er vigtigere end nogensinde. Derudover er der en stigende bekymring for, hvordan AI anvendes til at scanne og filtrere indhold på sociale medieplatforme, hvilket kan have utilsigtede [konsekvenser for online ytringsfrihed](#).

DW rapporterer, at pandemien har forværret tendensen mod [faldende mediefrihed globalt](#), med en stigning i undertrykkelse af journalister og restriktioner på pressefriheden. Denne udvikling sker i en kontekst af stigende digital autoritarisme, hvor stater øger deres overvågning af borgere og anvender internettet til at begrænse adgangen til information og undertrykke oprør.

Denne fil er udarbejdet af www.fahnøe.com